

Uchwała Nr XXIX/125/2016

Rady Gminy w Teczowie

z dnia 25 listopada 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz 446, z p.zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 stanowiący załącznik to uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Teczów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Woźniak

Piotr Woźniak

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020

Rodzina, jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano rodziny dysfunkcyjnej. Jedną z krytycznych sytuacji wymagających natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r – Kodeks karny a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienie, krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej występującymi formami przemocy są:

- przemoc fizyczna – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).
- przemoc psychiczna – agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m. in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

- przemoc ekonomiczna – uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- przemoc seksualna – wymuszenie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).
- zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Preambuła w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi: „uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa ta nakłada na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, ponadto nakazuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

1. PODSTAWA PRAWNA

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne.

- a) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.);
- b) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity; Dz. U. z 2016 r. poz. 487);

- c) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity; Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.)

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 dla gminy Teczów
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Teczów na rok 2016

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc ze strony osób najbliższych jest doświadczeniem trudnym. Istnieją mechanizmy psychologiczne sprawiające że ofiary racjonalizują sobie takie przeżycia, usprawiedliwiają sprawców obwiniając siebie. Jednocześnie presja społeczeństwa może stanowić barierę przed ujawnieniem przemocy osobom obcym.

Z przeprowadzonych w Polsce badań w 2012 r. przez CBOS „Przemoc i konflikty w domu” wynika, że 28% dorosłych Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Badania w 2009 roku mówiły o 26%, a więc nastąpił niewielki wzrost. Co dziewiąty dorosły (11%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka (partnera/kę) podczas kłótni. Podczas poprzednich badań co jedenasta dorosła osoba przyznawała że została uderzona. Badania znów wykazują tendencję wzrostową. Kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka (partnera). Częściej przyznają też, że były wielokrotnie bite.

Przemoc domowa przybiera różne formy, prócz postaci fizycznej może przybrać postać psychicznego znęcania się m.in. nad partnerem.

18% dorosłych będąca w stałym związku doświadczyła wyzwisk, krzyków oraz agresji słownej ze strony partnera., 10% jest poniżonych, wyśmiewanych. Mniejszy odsetek mają ograniczony kontakt z rodziną i przyjaciółmi (8%). Taka sama jest liczebność osób, które doświadczają ze strony partnera gróźb czy szantażu (5%) oraz agresji fizycznej – szarpanie, popychanie (5%).

Zmniejsza się odsetek rodziców przyznających, że biją swoje dzieci. Obecnie co ósmy rodzic mający dzieci do 20 roku życia (12%) przyznaje że czasem bije lub biła dziecko. Ponad dwie trzecie rodziców deklaruje że ich dzieci nigdy nie były bite. Przed trzema laty twierdziła tak niemal jedna piąta rodziców (19%).

Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców, którzy przyznają że czasem biją dzieci, rośnie natomiast odsetek respondentów twierdzących, że ich dziecko nigdy nie zostało uderzone. Może to być skutkiem ukrywania zjawiska, częstszego uświadamiania sobie, że takie postępowanie jest niewłaściwe. Może to oznaczać, że świadomość społeczna systematycznie się zmienia – spada przyzwolenie na przemoc wobec dzieci.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyka również mieszkańców Gminy Tczów. Ze statystyk Komendy Powiatowej w Zwoleniu wynika, że na terenie gminy Tczów z roku na rok zmniejsza się ilość interwencji związanych z przemocą w rodzinie i tym samym wzrasta ilość uruchamianej procedury „Niebieskiej Karty”. Poniższa tabela odzwierciedla skalę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Tczów na tle powiatu zwoleńskiego.

	Liczba interwencji w roku					
	2014		2015		I – IX 2016	
	Powiat zwoleński	Gmina Tczów	Powiat zwoleński	Gmina Tczów	Powiat zwoleński	Gmina Tczów
Liczba interwencji domowych	413	63	421	78	382	54
Procedura „Niebieskiej Karty”	99	12	73	6	60	6

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Zwoleniu.

Występowanie problemu przemocy wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej ujawniają sprawozdania z Ośrodka Pomocy Społecznej .

W 2013 roku udzielono pomocy 4 rodzinom w których zdiagnozowano problem przemocy domowej, w roku 2014 również 4 rodzinom i w roku 2015 też 4 rodzinom.

Na terenie Gminy stosowana jest procedura „Niebieska Karta”. W 2013 roku wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 16 rodzinach, w 2014 w 12 rodzinach, 2015 roku w 6 rodzinach. W trzech kwartałach 2016 roku również w 6 rodzinach. Jeśli chodzi o długość trwania przemocy to w większości przypadków w których założono „Niebieskie Karty” trwa ten proceder w przedziale od 2 do 10 lat. Jeśli chodzi o formy przemocy to w większości jest to szarpanie, poniżanie, straszenie, bicie, ciągnięcie za włosy, zmuszanie do określonych zachowań. Ofiarami przemocy najczęściej były kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

Z obserwacji pracowników socjalnych GOPS wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym w każdej prawie rodzinie, który rzadko kiedy wychodzi poza rodzinę. Nie należy jednak tego problemu bagatelizować lub pozostawiać jako nie istniejący.

3. ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tczów.
- Przepisy prawa umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.
- Silne więzi rodzinne
- Dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z policją, służbami kuratorskimi i szkołami
- Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych
- Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym
- Wysoka świadomość wśród kadr działających w jednostkach gminnych co do rangi problemu przemocy w rodzinie
- Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie

Słabe strony:

- Brak infrastruktury socjalnej gminy

- Brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych
- Brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy
- Brak skutecznych konsekwencji w związku ze stosowaniem procedury „Niebieskiej Karty” przez policję i OPS.
- Brak realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- Brak mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie
- Opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego

Szanse:

- Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową
- Rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin
- Realizacja systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin.
- Realizacja programów i projektów aktywizacyjnych dla społeczności gminnej
- Możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz.

Zagrożenia:

- Słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin.
- Negatywne wzorce zachowań społecznych.
- Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej.
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy.
- Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy.
- Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnianych czynów nadużywanie zawieszania kar.
- Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- Alkoholizm w rodzinie
- Pojawiające się zjawisko upadku wartości rodzinnych

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania.

5. CELE SZCZEGÓŁOWE

5.1 Koordynacja działań pomocowych realizatorów programu

5.2 Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.

5.3 Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

6. ZADANIA PROGRAMU

6.1 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

6.2 Rozważenie możliwości utworzenia Punku Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień

6.3 Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

6.4 Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

6.5 Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy

7. DZIAŁANIA

Lp.	Zadanie	Opis zadań	Termin realizacji	Realizator lub Koordynator
------------	----------------	-------------------	--------------------------	-----------------------------------

1.	<p>Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy - wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy - kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów - monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy - zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty” - gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy - występowanie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 	2017 - 2020	OPS, Zespół Interdyscyplinary
2.	<p>Rozważenie możliwości utworzenia Punku Informacyjno –</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udzielenie wsparcia emocjonalnego - udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego - prowadzenie działań informacyjno-konsultacyjnych dotyczących spraw 	2017 - 2020	Wójt Gminy, Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, OPS, Policja

	Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania a Przemocy w Rodzinie i Uzależnień	związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie - gromadzenie i udostępnianie informacji instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy - gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy		
3	Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym	- rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy - rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie - rozpowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy w rodzinie	2017 – 2020	OPS, Zespół Interdyscyplinary, GKRPA, Jednostki Oświatowe
4	Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.	- promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach - realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy - wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji - konsultacje z terapeutą - terapia dla osób uzależnionych i	2017 - 2020	GKRPA, Zespół Interdyscyplinary, Jednostki Oświatowe

		współzależnionych, - uczestnictwo w spotkaniach grup wsparcia i innych		
5	Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy	- podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy - profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych - udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej	2017 - 2020	OPS, Zespół Interdyscyplinary, Placówki oświatowe GKRPA

8. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

1. Koordynator projektu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Teczowie
2. Miejsce realizacji – Gmina Teczów
3. Czas realizacji – 2017-2020r.
4. Adresaci programu:
  - Ofiary przemocy w rodzinie,
  - Sprawcy przemocy w rodzinie,
  - Rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie
  - Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie,
  - Przedstawiciele instytucji i służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie m.in. pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele i pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, członkowie GKRPA, kuratorzy sądowi
5. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 są środki własne gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą to być również środki finansowe pozyskane z zewnątrz, np. w ramach projektów.

9. ZAKŁADANE EFEKTY I REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności i umożliwienie dostępności pomocy dla ofiar przemocy.
3. Zwiększenie współpracy służb i osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy.

10. MONITORING I EWALUACJA.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań programu będzie prowadzony monitoring realizowanych działań.

Monitoring umożliwi:

- Systematyczną obserwację działań programu,
- Weryfikację zgodności założonych celów z osiągniętymi efektami,
- Ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań

Program będzie podlegał ewaluacji rocznej i końcowej. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność prowadzonych działań w oparciu o założone wskaźniki.

Wskaźniki ewaluacji:

- Liczba współpracujących instytucji, służb i organizacji,
- Liczba i rodzaje udzielonych porad w Punkcie Informacyjno-konsultacyjnym,
- Liczba szkoleń i przeszkolonych osób,
- Liczba przeprowadzonych interwencji policji w zakresie przemocy w rodzinie,
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,

- Udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Liczba spraw rozpatrywanych przez Zespół Interdyscyplinarny.

11. PODSUMOWANIE

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Żaden pojedynczy profesjonalista, instytucja, organizacja czy służba nie jest w stanie znaleźć kompleksowego rozwiązania problemu. Natomiast wspólne działanie umożliwia spojrzenie na problem przemocy w rodzinie z różnych perspektyw i wypracowanie sposobu skoordynowanej interwencji.

Równie ważnym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uświadomienie społeczności lokalnej i rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, że ich postawa i działania mają wpływ na proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Piotr Woźniak